

A.B. Dienos naujienos

Nr.188/375/

Pirmadienis, 1946.VIII.19

IS VISO PASAULIO

- TAIKOS KONFERENCIJOJE šeštadienį per pilnaties posėdį, kaip Londonas praneša, nutarta 15 balsų prieš 6 leisti konferencijoje pareikšti savo nuomonę Austrijai toms pat teisėmis kaip Albanijai, Egiptui, Kubai ir Meksikai. Austrijos pareiškimas visų pirma liesis taikos sutartį su Italija, ypač P.Tirolio klausimą. Austriją išileisti pasiūlęs britų atstovas valst.sekr.Mc Neil. Višinskis pasisakęs prieš Austrijos dalyvavimą, pažymėdamas, jog tam nėra pagrindo, juoba, kad keturi užs.reik.ministeriai Austrijos pretenzijas į P.Tirolį esą atmetę. Prieš Austrijos atstovo dalyvavimą balsavo Rusijos, Gudijos, Ukrainos, Jugoslavijos, Lenkijos ir Čekoslovakijos atstovai. Sovietams pasiūlius, vienu balsu nutarta leisti ir Persijai dalyvauti konferencijoje be balsavimo teisės. Šeštadienį posėdžiavo taip pat komisijos Bulgarijos ir Vengrijos sutarčių klausimams. Sovietai pasisakę prieš balsą suteikimą tose komisijose Prancūzijai, motyvuodami, kad Prancūzija su kaimais kraštais nebuvo karo būvyje. Į Paryžių laukiama atvykstant Austrijos užs.reik.min.Dr.Gruher, kuris gal antradienį konferencijai pateiks Austrijai rūpimus klausimus. Kaip šį ryt Beromünsteris pranešė, vakar dėl lietingo oro daugumas delegatų prabuvo Paryžiuje. Byrnes buvęs susitikęs su okupacinių pajėgų atstovu Vokietijoje gen.Clay.Bevinas ligšiol dar nedalyvavęs posėdžiuose. M.King vakar lankęsis Normandijoje, kur įvykusi Kanados diena kanadiečių armijos karo meto nuopelnams paminėti. Šio ryto Londono žiniomis, Australijos delegacija konferencijoje pasiūlysianti įsteigti tam tikrą tarptautinį tribunolą žmogaus teisėms apsaugoti. Dr.Evatt pareiškęs, jog Australijos požiūriu sudaromosios taikos sutartys turinčios būti patikrintos pagal Atlanto chartą ir JT principus. Tribunolo funkcijos turinčios būti įtrauktos ir į sudaromasias sutartis. To tribunolo šauktis turinčios turėti teisę ne tik valstybės, bet ir atskiri asmenys bei jų grupės.

- UNRROS KONFERENCIJA užvakar turėjusi baigiamąjį posėdį. Kaip Londonas praneša, esą nutarta išvietintuosius /DP/ Unrros globoj laikyti, kol jų globą perims kita išvietintųjų reikalams įsteigtinoji tarptautinė organizacija. Unrros globa truksianti ne ilgiau kaip iki 1947 m. birželio 30 d.

- TAR.RUSIJOJE, kaip Maskva praneša, vakar buvo iškilmingai švenčiama oro laivyno diena. Ties Maskva buvęs orinių pajėgų paradas, kur pirmąkart čia pasirodę raketiniai lėktuvai. Buvusios pavaizduotos oro kautynės ir blaškomi parašiutininkai. Pats Stalinas ir daugel kitų sovietų vadų pasižiūrėję to parado.

- TURKIJOS rengiamas atsakymas į sovietų notą dėl Montreux sutarties revizijos. Londono žiniomis, notos tekstas dar būsiąs apsverstomas seime. Min.pirm.Peker, kaip Beromünsteris praneša, turėjęs pasitarimą su JAV ir D.Britanijos pasiuntiniais. Vakarykščiuose Londono radijo komentaruose pažymima, kad Rusija savo nota kelianti Turkijai

reikalavimus, siekdama "pilno viešpatavimo" Dardaneluose, ir norinti Turkiją įtraukti į savo strateginę sferą. Tuo būdu Turkija turėtų atsidurti tokioje padėtyje, kaip kad dabar esanti Lenkija, Rumunija, Bulgarija. Šis revizijos siūlymas būdingas esąs bendrajai dabartinei Rusijos laikysenai, kuri koncentruojasi apie "pasitikėjimo" klausimą. Absurdas esą manyti, kad Angliją rengtųsi pulti Rusiją. Ryšium su tuo iškylandčias mintis, kaip tuose komentaruose toliau pažymėta, suglaustai paduodas britų diplomatas H. Nickelson, pabrėždamas, kad taika priklauso ne tik nuo paties saugumo, bet ir nuo bendrojo saugumo jausmo. Rusai, girdi, esą nuomonės, kad vėliau ar anksčiau susikirtimas neišvengiamas tarp kapitalistinių Vakarų ir komunistinių Rytų. "Izvestija", kaip iš Hamburgo pranešama, puola Turkijos vyriausybės, kad ji nesirūpinanti Dardanelų sąsiaurio saugumu, nesilaikydama savo sutarčių įsipareigojimų. Vien Turkija, kaip tas laikraštis pažymi, Dardanelams saugumo negarantuoja.

- MASKVA PASKELBUSI iš Teherano žinią, - taip vakar pranešė Madrido radijas, - kad britų daliniai esą peržengę Persijos sieną. Bet, kaip tas pat radijas sako, toji žinia oficialiai paneigiama, laikant ją sovietine propaganda. Apie tą britų kariuomenės peržengimą šeštadienį kalbėjęs ir Berlyno radijas.

- TRIESTE, Hamburgo žiniomis, kažkur dingę 3 britų karininkai, be to, tenai viename kanale sprogusi bomba, išbarstydamą aplinkinių namų langus.

- BELGRADE, kaip Londonas sako, JAV pasiuntinys davęs paaiškinimų dėl rugpiūčio 9 d. Jugoslavijos teritorijoje priversto nutūpti amerikiečių lėktuvo. Lėktuvas, skrisdamas iš Vienos į Romą, dėl blogo oro buvęs paklydęs, o jį apšaudę Jugoslavijos lėktuvai. Skridusieji asmenys esą suimti, kai kurie per apšaudymą net sužeisti.

- KINIJOJ, Frankfurto žiniomis, 270 km ruože komunistai vėl pradėję puolimą, užimdami šiaurinėj krašto dalyje keletą vietų.

- GRAIKIJOJ, Berolynsterio žiniomis, motorizuota policija atlikusi teroristų valymą Tesalijos, Epyro ir kitose vietose. Žuvę 25 teroristai.

- AUSTRIJOJ, Frankfurto žiniomis, sovietai nepripažįstą benzino rinkaivių ir kliudą pristatyti to benzino vakarinėms Austrijos zonoms. JAV Raud. Kryžius, Londono pranešimu, Austrijai numato pristatyti įvairių reikmenų už 2 mil. dolerių.

- PRAGOJE, Baden-Badeno žiniomis, suvažiavo apie 400 studentų iš 20 kraštų pasaulinei studentų sąjungai įsteigti. Studentai nutarę kovoti prieš antisemitizmą.

- BULGARIJOJ, kaip Maskva praneša, to krašto komunistų vado Dimitrov pareiškimu esanti pradėta "ofenzyva" prieš fašistinius likučius.

- RUSIJA, kaip sakoma iš Frankfurto, sudariusi 5 metų prekybinę sutartį su Danija. Tuo tarpu Rusijoje lankantis JAV prekybos delegacija, kuri iš tenai vyksianti į Varšuvą ir Pragę.

- PALESTINOJE, Londono žiniomis, žydai pradėję vykdyti "nelendradarbiavimo politiką", ketindami nebemokėti pajamų mokesčių ir pasitraukti iš vietinės administracijos įstaigų. Vėl du laivai su nelegaliai patekusiais Palestinon žydais plaukia į Kiprą. Kipre taip pat buvęs bruzdėjimas, bet be jokių aukų. Tel-Avive vakar demonstravę 10.000 žydų, protestuodami prieš nelegaliai atvažiuojančių žydų gabenimą į Kiprą. Bevinas ir kolonijų ministeris Hull Paryžiuje taręsi su "Jewish Agency" atstovais Palestinos klausimais.

- IS VATIKANO per radiją šeštadienį vėl kalbėta lietuviškai. Pateikta iš "Osservatore Romano" apžvalga Pijaus XII kalbų, kurias jis pasakė per sunkiausią istorinį laikotarpį - nuo 1939 m. rugpiūčio iki 1946 m. liepos mėn. 1939 m. Kalėdomis popiežius tarp kitko pareiškęs: "Noras gyventi vienos tautos neturi būti mirties sprendimas kitai tautai". 1945 m. birželio 2 d. jis sakė: "Visos tautos, ypač vidutinės ir mažosios, nori, kad jų likimas būtų atiduotas į jų rankas". 1945 m. Kalėdomis popiežius pasmerkė totalitarizmo režimus ir kt. Be to, tas radijas pranešė apie pas popiežių įvykusį priėmimą Čekoslovakijos atstovo, kurį to krašto vyriausybė yra paskyrusi Vatikanui; apie Toronto arkivyskupo Kanadoje pareiškimą, kad Kanadon turėtų būti įleidžiami šimtai tūkstančių pabėgėlių, kurie kraštui būtų didelis įnašas; apie Amerikoje gyvenantį gyd. Antaną Ragauską, kuris, žmonai mirus, ėmėsi teologijos studijų ir neseniai buvo išvestas į kunigus; apie Argentinos prezidento gen. Peron didelį palankumą katalikams ir kt. Tas radijas vėl lietuviškai kalbės VIII.31, 20,45 val.

PIRMAKART sovietų delegacijos tarpe dalyvauja Lietuvos, Estijos ir Latvijos užs.reik.ministeriai: P.Rotomskis, P.Valeskalm ir H.Kruss /"Le Monde" Nr.498,VII.30/. Kalbama apie Paryžiaus konferenciją.

- INDIJOJ, ypač Kalkutoj, prasidėję penktadienį neramumai, Londono žiniomis, pasikartoję ir vakar. Apytikriais duomenimis Kalkutoje per susidūrimus žuvę 1000 žmonių, o sužeista 2000. Mieste suvaržytas vaikščiojimas ir didesnis kaip 5 žmonių susibūrimas. Jaučiamas ir maisto stiglius, nes, kaip iš Frankfurto pranešama, išsibaigusios ryžių atsargos, o galvijienos dėl religinių įsitikinimų vietos gyventojai nenori valgyti.

- TOLIMESNIS ŽINGSNIS dėl amerikiečių ir britų zonų bendradarbiavimo Vokietijoje vėl padarytas, sudarant Rheino - Maino - Nekaro laivininkystės komisiją, kurios būstinė būsianti Duisburgo. Čia dirbsią vokiečiai, paskirti militarinės valdžios. Laivininkystei atidaromas per 750 km kelias. Be to, panaikinamas susisiekimo varžymas tarp abiejų zonų vokiečiams, kurie važinės pagrįstais reikalais.

- BERLYNO SPD turėjo trečiąją partijos dieną, kur dalyvavo nemaža atstovų ir iš vakarinės Vokietijos. Berlyno SPD pirm.F.Neumann, kaip Londonas sako, pareiškęs, jog SPD turinti demokratinį instinktą prieš komunistų jėgos politiką. Kadangi sovietų zonoje SPD neleidžiama, tai, girdi, tikrieji socialdemokratų rudenop tenai įvykstančiuose savivaldybių rinkimuose turėtų mesti negaliojančias balsavimo korteles, nes tie balsavimai bus ne laisvi ir ne demokratiški. Hamburgo žiniomis, NKVD rusų zonoje suiminėja 15-18 metų jaunuolius, neūtinai būv. HJ narius, nenurodydami suėmimo pagrindo. Kalbama esą, kad jie gabenami į slaptus perauklėjimo lagerius, kurių vietos nežina nė komunistai. Berlyne išeinąs laikraštis "Tagesspiegel", kaip "Die Neue Zeitung" /Nr.65,VIII.16/ rašo, straipsniu "Dabarties dokumentas" paduoda Teupitzo /prie Berlyno/ burmistro gyventojams išdalytas atsakyti anketas. Vienoje iš 31 klausimo anketoje yra ir tokie klausimai: Ar turi tamsta laikraštį? Ar klausai radiją? Ar esi kokios partijos narys? Ar priklausi prof.sąjungai? Kaip tamsta galvoji apie kitas partijas? Kodėl tamsta neturi jokio intereso politikai? Kokios nuomonės tamsta šiandien esi apie Hitlerį ir jo šalininkus? Kokiai partijai tamsta šiandien savo balsą atiduotum? Kaip galvoji tamsta apie okupaciją? Ar tamsta raudonojoje armijoje ir rusų tautoje matai draugą? Kaip tamsta galvoji apie Einheitspartei? ir kt.

- BORMANO BYLOSE, surastose amerikiečių, Frankfurto žiniomis, propaguojama "laisva meilė", kad pačidėtų Vokietijos prieauglis.

4

- PENKI DIDIEJI kinų laikraščio "Sin Wan Pao" šitaip charakterizuoja: "Prancūzai veikia tuoju, kai tik pakalba. Anglai veikia, kai kalba. Amerikiečiai kalba tik tada, kai jau yra veikę. Rusai apskritai neveikia ir nekalba. Kinai kalba ir kalba ir nieko nedaro". /DNZ Nr.65,VIII.16/.

VIEŲ ŽINIOS

- PER AKTUALIJAS vakar įvykių apžvalgą pateikė N.Tautvilas. Be to, Komiteto pirm.inž.K.Pabedinskas perskaitė gautą iš Unrros Team 76 raštą Nr.57, adresuotą visų DP tautybių komitetų pirmininkams, kuriuo pranešama, jog tuo tarpu maža tėra galimybių DP emigracijai. Rašte ypač pabrėžiama repatriacijos svarbumas. "Didelis skaičius DP dėsia repatriaciją, tikėdamiesi sulaukti galimybės emigruoti". Kalbamas raštas iškabintas stovyklos skelbimų lentose.

- DARBO ĮSTAIGA mums rašo: "Nedirbantieji turi atsiminti, kad kiekvieną dieną gali gauti pakvietimą tam ar kitam darbui. Kaip iki šiol pastebėta, mūsų žmonės pradeda įrodinėti, kad kai jie paskiriami darban, kad jie negali dirbti ar dėl nesveikatos, ar dėl to, kad jau kur nors dirba, mokosi, nieko apie tai darbo įstaigai nepranešę ir t.t. Savo argumentus laiko pakankamai svarbiais, jog neranda reikalo kviečiami nueiti darbo įstaigon išsiaiškinti ir gauti atleidimą. O nuo darbo atleidimo negavę nepasiduoda bendruomeninei drausmei ir dirbti neina. Tokie reiškiniai sudaro didelį gaištą ir sukelia apie mus nuomonę, jog lietuviai nenori ir nesutinka dirbti. Employment Officer Rietveld anądien paklausė, ar tie žmonės valgyti neatsisakė? Pagal gen.Mc Narney raštą galintieji dirbti, bet atsisakantieji nuo kariuomenei svarbaus darbo Unrros gali būti išskiriami iš maisto. Nenustebkime, kad tokiomis aplinkybėmis Unrros sprendimas vieną ar kitą palię. Šitokių galimybių akivaizdoj mūsų darbo įstaiga prašo visus nedirbančiuosius, kurie turi pagrindinį paskirti fiziniam darbui dėl sveikatos, arba be Unrros darbo įstaigos žinios /negavę priskyrimo/ dirbančius koki nors darbą už stovyklos ribų - kreiptis į mūsų darbo įstaigą II bl.32 kamb. darbo valandomis, bet tik su atitinkamais dokumentais. Čia gaus tam tikrus klausimų lapus ir juos užpildę grąžins mums. Jie bus pristatyti Unrra Employment Office, kuri padarys sprendimą: kas nuo fizinio darbo bus atleistas, tas bus išbrauktas iš laisvųjų darbo pajėgų sąrašo. Tuo būdu viena rta paaiškės kokių laisvų žmonių kiekiu disponuojama Employment Office. Šia proga primename, jog dirbti privalo visi vyrai nuo 16 iki 65 m. ir moterys nuo 16 iki 55 m."

- SESERU KURSOSE pirmoji paskaita bus šiandien "Vyties" bendr. II gimnazijos klasėj 16 val.

- VISOS MEZGEJOS su pabaigtais darbais renkasi rytoj /VIII.20/ 19 val. darbo įstaigon "Vytauto" bendr.II bl.32 kamb.

- ANSAMBLIO REPETICIJOS: šiandien 17 val. sekotetas, 19 val. tautiniai šokiai, 20 val. visas choras; antradienį - 19 val. tautiniai šokiai, 20 val. visas choras; trečiadienį - 18,30 val. tautiniai šokiai, 20 val. visas choras.

- SMARKIAI KRITIKAVO Jugoslavijos vyriausybę JAV parlamento daugumos vadas demokratų atstovas Mc Cormack per ministerio Byrnes išlydėjimą į Paryžių. Užsimindamas apie 250 kunigų nužudymą Jugoslavijoje, kurių vienintelė kaltė buvo jų tikėjimas į Dievą, Mc Cormack sušuko: "Jugoslavija, JAV iškelia tavo religinį terorizmą ir viešai pasmerkia tavo dabartinius vadus. Tavo prietarai... turi pasibaigti"/"La Croix" VII.30/.